

Επισημάνσεις Η πρόσβαση

Γράφει ο Θωμάς Γ. Ηλιόπουλος

Η πρόσβαση

Στη Μελβούρνη εν έτει 2018, όπου και να γυρίσεις γίνονται τόσο πολλά έργα στους δρόμους μας που κάνουν την προσβασιμότητά μας όντως προβληματική. Δυστυχώς, μόνο μετά την αποπεράτωση των έργων, οι δρόμοι είναι προσβάσιμοι. Τότε μόνο η πρόσβαση είναι δυνατή να πας σύντομα στον τόπο που θέλεις.

Μιλάμε εδώ για το ρήμα μας προσβαίνω, (προς + βαίνω = προσεγγίζω, πλησιάζω) το οποίο δεν το πολυχρησιμοποιούμε, αλλά μας έδωσε τις τρεις παραπάνω λέξεις μας: πρόσβαση, προσβάσιμος και προσβασιμότητα.

Η λέξη μας πρόσβαση υπάρχει στη γλώσσα μας από την ελληνιστική εποχή, αλλά στη σημερινή μας γλώσσα εμφανίστηκε δυναμικά με την τεχνολογία και την επιρροή της αγγλικής γλώσσας. Λέμε: έχω πρόσβαση σε αυτό το πρόγραμμα. Αυτό είναι μετάφραση της αγγλικής πρότασης: I have access to this program.

Από τη στιγμή που τέτοια φαινόμενα ενσωματώνονται στο γλωσσικό μας κορμό, οι δανεικοί γλωσσικοί όροι πολιτογραφούνται δημότες της γλώσσας μας και παραμένουν σημασιολογικά δάνεια μόνο όσον αφορά στην χρήση τους. Συχνά μάλιστα η σημασία του δανείου αλλάζει εντελώς στο νέο γλωσσικό πλαίσιο που το υποβαστάζει και στην περίπτωση μας χρειάζεται βαθιά και ουσιαστική κατανόηση τόσο της ελληνικής όσο και της αγγλικής για να μπορέσει κανείς να καταλάβει τους σημασιολογικούς όρους. Τούτο αποτελεί μία νέα μας δυσκολία για να αποδώσουμε ελληνικούς όρους στις ήδη ελληνικές λέξεις που οικειοποιήθηκε η Αγγλική.

ΤΟ ACCESS

Στην αρχή ήταν η ελληνική μας και σημερινή λέξη, το ρήμα Χάζω, από εδώ έχουμε το Χάσμα. Στα Λατινικά έγινε Cedo=I give place, I yield, I depart, I go. Όταν το Cedo μπήκε στη λατινική γλώσσα, ταυτόχρονα μπήκε και στο κλιτικό σύστημά της με μετοχές και σουπίνα και άλλα τέτοια. Η αναγνώρισή του έγινε ακόμη πιο δύσκολη όταν συνδυάστηκε με άλλες λέξεις για να κάνει σύνθετες, τότε έγινε τελείως αγνώριστη λέξη. Τη σημασία της όμως την κράτησε ελληνική.

Η αγγλική γλώσσα τις πήρε όλες τις παράγωγες λέξεις από τη λατινική και τις οικειοποιήθηκε ως αγγλικές. Τα Ετυμολογικά λεξικά όμως το υπενθυμίζουν εύλογα: From Greek Χάζω με τη σημασία του αποστερώ, για όσους καταλαβαίνουν φυσικά. Συμπληρώνουν επίσης: Cedo, allied to Greek Cado=Κάτω=to Fall. Από εδώ η Αγγλική πήρε μία σωρεία λέξεων. Για να μη σας κουράσω θα αναφέρω μόνο μερικές λέξεις ολκής: Accede=προσχωρώ, εντάσσομαι, Ancestor=πρόγονος, Cease=παύω, Concede=παραδέχομαι, Deceased=αποθανών, Exceed=υπερβαίνω, Excess=υπερβολή, Precede=προηγούμαι, Proceed=προχωρώ, Recess=διακοπή, διάλειμμα, Succeed=πετυχαίνω και πολλές άλλες, των οποίων η ορθογραφία μπερδεύει τους πάντες. Από εδώ και η Access που προφέρεται...άκσες, και μας δημιουργεί πάρα πολλές μεταφραστικές δυσκολίες, στην πρώτη « ελληνική μετάφραση»:

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑ

Access=Πρόσβαση.

To be accessed = γίνεται πρόσβαση σε μένα.

access barred: απαγορευμένη πρόσβαση.

access channel: κανάλι πρόσβασης

access charges: τέλη πρόσβασης

access code: κωδικός πρόσβασης

access contention: διαμάχη πρόσβασης

access control: έλεγχος πρόσβασης

Access Denied: Άρνηση Πρόσβασης

access grant: χορήγηση (άδειας) πρόσβασης

access line: γραμμή πρόσβασης

access link: ζεύξη πρόσβασης

access point: σημείο πρόσβασης

access port: θύρα πρόσβασης

access privilege: προνόμιο πρόσβασης

access provider: χορηγός (παροχέας;) πρόσβασης

access restriction: περιορισμός πρόσβασης

access time: χρόνος πρόσβασης

access type: τύπος πρόσβασης

access unit: μονάδα πρόσβασης

access to a service: πρόσβαση σε υπηρεσία

accessible: προσβάσιμος

accessibility: προσβασιμότητα

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΝΤΑΣ...

Είμαι βέβαιος πως θα μπορείτε να βρείτε και άλλες. Η ελληνική Access θα γεννήσει και άλλες όταν και όπως θα χρειαστούν στο μέλλον. Η γονιμότητά της θα αποδώσει απογόνους όταν θα έρθει το πλήρωμα του χρόνου.

Οι οφειλές των λατινογενών γλωσσών στην ελληνική είναι αυταπόδεικτες και συζήτηση εδώ δεν χωρά, καθώς οι γλωσσολόγοι αποκαλούν εδώ και χρόνια τα Ελληνικά ως «μητέρα όλων των ευρωπαϊκών γλωσσών».

Πρέπει όμως να παραδεχτούμε πως οι ξένοι με τις ελληνικές λέξεις έχουν δουλέψει και έχουν κάνει καταπληκτικά όμορφες παράγωγες και σύνθετες λέξεις που εμείς φαίνεται πως δεν μπορούμε να τις κάνουμε, αν και είναι ελληνικές. Και αυτό γιατί είμαστε τεμπέληδες, γιατί εμείς αρπάζουμε μερικές έτοιμες και ακατέργαστες καθημερινές αγγλικούρες και ικανοποιούμαστε με την επιφανειακή μας ...κλεψιά! Νιώθουμε έτσι πως ανεβήκαμε τα σκαλοπάτια του γλωσσικού πολιτισμού, αλλά εδώ αντικρύσαμε το σήμα: NO ACCESS!!.